

Adatok a Heves-megyei Észak-Tarnavidék flórájához

BENEDEK Ottó, ZAY Andrea
Bükkzsenterzsébet

ABSTRACT: (Data on the flora of the Northern Tarna region) - The authors report the occurrence of 28 rare plant species, of which 15 are protected, from the northern part of the Heves-Borsod Hills. 22 species were reported for the first time from this region.

Az Észak-Tarna vidéke hazánk botanikailag egyik legkevésbé ismert tája. Flórájáról eddig viszonylag kevés közlemény látott napvilágot (LENGYEL 1906, SOÓ 1937, KOVÁCS-MÁTHÉ 1964). Átfogó, elemző munkát SUBA János készített a "Tarnavidék flórájának kritikai elemzése" címmel (1968).

A tömb közepén (450-500 msm) főként a magas hegyvidéki jellegű bükkösök dominálnak. Értékes növényei a *Primula elatior*, *Petasites albus*. A völgyekben a patakokat éger galériaerdő szegélyezi. A tömb széle felé haladva gyertyános tölgyesek, végül cseres tölgyesek a jellemzőek. A nagy összefüggő mezőgazdasági kultúrterületek között található az egészen száraz déli oldalakon sziklakibuvásokon a *Stipa capillata* és *Stipa pennata*-val borított ősgyepek.

A között 28 fajból 15 védett, 22 új faj a Tarnavidékre nézve.

Adonis vernalis L.: Régi kaszálóréteken tömegesen előfordul, kipusztulásától nem kell félni. Fedémes: Kuporgós-hegyen nagy tömegben fordul elő a *Pulsatilla pratensis* ssp. *Zimmermannii*-val együtt.

Cytisus albus HACQ.: Tarnalelesz: Leleszi-kő tetejét díszíti.

Dictamnus albus L.: Hevesaranyos: Köröspusztá, néhány tő virít humuszkarbonát talajon.

Glaucium corniculatum var. *phoeniceum* L. (RUDOLPH): Bükkzsenterzsébet: Káca-völgy; Borókás - egy ősborókás szélén délnyugati kitettségekben, száraz termőhelyen.

Glaucium flavum Cr.: Bükkzsenterzsébet: Kajtásza, kis területen, felhagyott homokbánya közelében fordul elő.

Globularis aphyllantes Cr.: Bükkzsenterzsébet: Lőláz, néhány csoport; Borókás - borókák között, főként a hegy gerincén tömegesen.

Epipactis atrorubens /HOFFM./ SCHULT.: Tarnalelesz: Vaskapu bükkösben.

Iris pseudacorus L.: Hevesaranyos: Villó-völgy, Tarnalelesz: Leleszi-völgy, lápréteken fordul elő.

Iris pumila L.: Tarnalelesz: Patajverő; sárga és ibolyaszínű virágokkal díszlik.

Iris variegata L.: Bükkzsenterzsébet: Lőláz alatt, nagy tömegű előfordulás; a felújulás alatt levő akácosban a lombkorona záródása miatt nem virágzik. Tarnalelesz; Szarvaskő: foltokban található.

Linum tenuifolium L.: Bükkzsenterzsébet: Borókás, Káca-völgy, szálanként.

Lithospermum purpureo-coeruleum L.: Fedémes: Csipdászó, Kuporgós-hegy; Tarnalelesz: Leleszi-völgy; Hevesaranyos: Köröspusztá, Peres-tető. Főként az erdő-széleken díszlik.

Lycopodium clavatum L.: Bükkzsenterzsébet: Nagyrányék-oldal, 1985-ben 1 élő példány. Bekölce: Szilakszó, nagy területű, gazdag előfordulás.

Orchis militaris L.: Hevesaranyos: Köröspusztá, néhány tő virít, más orchidea fajokkal együtt.

Orchis morio L.: Tarnalelesz: Telekberki-hegynyereg, Dobogói-legelő; Szarvaskő; Bükkzsenterzsébet: Nagyő-nyak, Borókás; Hevesaranyos: Köröspusztá, tömeges előfordulás.

Orchis purpurea HUDS.: Hevesaranyos: Köröspusztá, Dónafő, feketefenyő-erdősítés között, gyertyános-tölgyes gyertyános foltjaiban; Fedémes: Fehérforró.

Petasites albus (L.) GARTN: Jégkorszaki maradványnövény, hűvös, északi kitettséggű szurdokvölgyekben, zárt bükkösben. Tarnalelesz: Futó-völgy, Pataj, egyre növekvő területen, gazdag előfordulás.

Platanthera bifolia RICH.: Bükkszenterzsébet: Nagyárnyék-oldal, Kisbükk-hajlás, Tarnalelesz: Szarvaskő-völgy, itt alkot legnagyobb populációt; Szentdomonkos: Felső-diósbükkös.

Platanthera clorantha (CUST.) RCHB.: Tarnalelesz: Remete-völgy, gyertyános tölgyesben.

Plantago indica L.: Tarnalelesz: Mocsolyáafő; Bükkszenterzsébet: Kajtásza, homokbánya közelében néhány szál.

Pyrola rotundifolia L.: Bekölce: Szilakszó, Lycopodium clavatum közelében elszórtan.

Pulsatilla pratensis (L.) MILL. ssp. Zimmermanni SOÓ: Bükkszenterzsébet: Lőláz, Kácaverő, nagyon szép, kb. 60-70 példányból álló populációt alkot. Fedémes: Kuporgós-hegy, elszórtan Adonis vernalis között; Csipdászó, a hegy gerincén virít.

Rhus hirta (L.) SUDWORTH.: Bükkszenterzsébet: Lőláz, felhagyott gyümölcsös közepén, egy csoportban.

Salvia pratensis L.: mindenütt közönséges, néhol rózsaszín és fehér változatával is találkozhatunk.

Scutellaria columnae ALL.: Fedémes: Répa-völgy, nagy tömegű előfordulás.

Stipa capillata L.: Tarnalelesz: Nagykőnyak; Fedémes: Csipdászó; Bükkszenterzsébet: Borókás, Szöllő-bérc, foltokban található.

Stipa pennata L.: Fedémes: Csipdászó; Tarnalelesz: Szarvaskő-orom, Peskő, Nagykőnyak. Kb. 100 m² területen terjedt el.

Vinca minor L.: Tarnalelesz: Óbükk-hegy, fél hektáros területet borít; Bükkszenterzsébet: Lőláz, Nagykő-völgy, egy-egy foltot díszít; Hevesaranyos: Nagyasszó, több hektáros területen él.

IRODALOM

BAKALÁR SÁNDORNÉ - ORBÁN, S. - PÓCS, T. - SUBA, J. - VAJDA, L. /1975/: Adatok a Tarnavidék mohafldrájához. *Studia Bot. Hung.*, 10: 111-114.

HORTOBÁGYI, I. szerk. /1952/: Növényhatározó. Tankönyvkiadó Budapest.

KOVÁCS, M. - MÁTHÉ, I. /1964/: A mátrai flórajárás /Agriense/ sziklavegetációja. *Bot. Közl.*, 51: 2-18.

LENGYEL, G. /1906/: Florisztikai adatok Heves vármegye északi részéről. *Növ. Közl.* 5: 9-20, 51-61.

SOÓ, R. - JÁVORKA, S. /1951/: A magyar növényvilág kézikönyve I-II. Akadémiai Kiadó Bp.

SUBA, J. /1963/: Adatok a Tarnavidék flórájához. *Acta Acad. Paed. Agriensis* 9: 253-261.

SUBA, J. /1969/: A Tarnavidék flórájának kritikai elemzése. *Acta Acad. Paed. Agriensis* n. ser. 7: 379-413.

ZAY, A. /1984/: Botanikai megfigyelések az Észak-Tarnavidéken. Tudományos Diákköri dolgozat. Eger, Ho Si Minh Tanárképző Főiskola.

ZAY Andrea
3250 PÉTERVÁSÁRA
Köztársaság út 34

BENEDEK Ottó
3250 PÉTERVÁSÁRA
Budai út 25.